

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 12143

гр. София, 20.03.2024 г.

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 51 СЪСТАВ, в закрито заседание на
двадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: ИВЕТА В. ИВАНОВА

като разглежда докладваното от ИВЕТА В. ИВАНОВА Гражданско дело №
20231110134300 по описа за 2023 година

намира, че на основание чл. 140, ал. 3 ГПК, следва да съобщи на страните проекта за доклад по делото:

Предявени са от М. Б. Х. срещу „.....“ АД установителни иски с правно основание чл. 26, ал. 4, вр. 1, предл. 3, предл. 1 и предл. 2 ЗЗД за прогласяване нищожността на клаузата на чл. 27, ал. 1 от договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 870235 от 20.08.2022 г., предвиждаща задължение за заплащане на неустойка поради неизпълнение на договорно задължение за предоставяне на обезпечение поради противоречието ѝ със добрите нрави, поради противоречието ѝ с императивни законови разпоредби и като неравноправна, както и поради заобикаляне на закона, както и насрещни осъдителни иски с правно основание чл. 240, ал. 1 и ал. 2, вр. чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК, вр. чл. 6 ЗПФУР и по чл. 86, ал. 1 ЗЗД, предявени от „.....“ АД срещу М. Б. Х. за заплащане на сумата от 956,01 лева, представляваща непогасена главница по договора за потребителски кредит № 870235 от 20.08.2022 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 10.10.2023 г. до окончателното ѝ изплащане, сумата от 317,92 лева, представляваща възнаградителна лихва за периода от 20.08.2022 г. до 05.09.2023 г. и сумата от 8,21 лева, представляваща лихва за забава за периода от 20.09.2023 г. до 05.09.2023 г.

Ищецът твърди, че между него, в качеството му на кредитополучател и ответника „.....“ АД, в качеството му на кредитор, е сключен договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 870235 от 20.08.2022 г. за предоставяне в полза на М. Х. на паричен заем в размер на сумата от 1 000 лева със задължение за връщането ѝ в срок до 19 месеца, при установени ГПР в размер от 42,58 % и ГЛП в размер от 36 %. Твърди също, че в клаузата на чл. 1, т. 9 от договора е предвидено вземането по кредита да бъде обезпечено с поръчител или с банкова гаранция. Излага се, че съгласно клаузата на чл. 17, ал. 1 за кредитополучателя е възникнало задължение в срок до 3 дни от сключването му да предостави на кредитора обезпечение под формата на банкова гаранция или поръчителство от физическо лице. Поддържа се, че гаранцията следвало да съдържа безусловно и неотменимо изявление на търговската банка да заплати на кредитора всички задължения на потребителя по договора в срок от един работен ден, считано от датата, на която банката е получила писмено искане от страна на кредитора за заплащането им, както и срок на валидност на гаранцията от най-малко 30 дни след падежа на последната вноска. По силата на чл. 17, ал. 1 от договора, физическото лице – поръчител следва да сключи договор по реда на чл. 138 и сл. ЗЗД с кредитора със задължаване да отговаря за изпълнение на всички задължения на потребителя по договора, като както поръчителя, така и банковата гаранция

подлежат на одобрение от кредитора по негова преценка. Посочва се, че съгласно клаузата на чл. 27, ал. 1 от договора за кредит, при неизпълнение на задължението си по чл. 17, ал. 1 – за предоставяне в срок на обезпечение кредитополучателят дължи заплащането на неустойка в размер от 0,9 % от стойността на усвоената заемна сума за всеки ден, през който не е представено обезпечението. В исковата молба се твърди, че ищецът не е предоставил такова обезпечение, поради което му е начислена неустойка в размер от 1 477,57 лева. Ищецът оспорва клаузата на чл. 27 от процесния договор като недействителна, поради противоречието ѝ със закона, заобикаляне на императивни законови разпоредби и противоречието ѝ с добрите нрави. Конкретно посочва, че в случая чрез тази неустойка кредиторът обезпечава неизпълнение на договорно задължение на потребителя, несвързано с основното такова – за връщане на заемната сума, поради което има характера на санкция за длъжника. Излага се, че в случая неустойката надхвърля санкционния си характер и представлява начин за недопустимо неоснователно обогатяване на кредитора. Последната не е определена с конкретен краен размер, а като процент от стойността на усвоената по кредита сума за всеки ден забава. Същевременно другото предвидено обезпечение е безпредметно. Поддържа се, че по начина, по който е регламентирана от кредитора неустойката поставя потребителя в неравностойно положение спрямо търговеца и е израз на допълнителна скрита печалба за последния. Посочва се, че в случая неустойката няма обезпечителна и обезщетителна функция. С уговарянето ѝ е допуснато заобикаляне на забраната по чл. 143, т. 3 ЗЗП, тъй като кредиторът не е извършил предварителна проверка на възможностите за изпълнение от потенциалния бъдещ клиент, а вместо това прехвърля в тежест на последния последиците от неизпълнение на това свое задължение. По този начин неустойката излиза извън присъщите си функции, което прави процесната клауза нищожна – поради противоречие с повелителните норми на закона и на добрите нрави. Ищецът М. Х. твърди, че е налице противоречие и с чл. 143, т. 5 ЗЗП, доколкото с неустойката – предвид размера ѝ и краткия срок на договора, потребителят се задължава да заплати необосновано високо обезщетение при допуснато неизпълнение на задълженията си. С исковата молба ищецът оспорва действителността на процесната клауза и поради допуснато заобикаляне на изискванията на чл. 19, ал. 4 ЗПК. В тази връзка намира, че вземането за неустойка представлява скрито възнаграждение за кредитора и като такова е следвало да бъде включено при формиране на ГПР по договора, при което размерът му значително би надхвърлил петкратния размер на законната лихва по просрочени задължения. С тези съображения ищецът отправя искане за прогласяване нищожността на клаузата на чл. 27, ал. 1 от сключения между страните договор за кредит, предвиждаща заплащането на неустойка поради неизпълнение на договорно задължение за предоставяне на обезпечение – поради противоречието ѝ с добрите нрави, евентуално поради противоречието ѝ със закона, като неравноправна, евентуално порази заобикалянето му. Претендира присъждане на разноски.

В депозирания в срока по чл. 131, ал. 1 ГПК писмен отговор ответникът „.....“ АД, чрез пълномощника си адв. Х. Н., оспорва исковата претенция като неоснователна. Не оспорва и признава, че между ответното дружество, като кредитор и ищеца М. Б. Х., като кредитополучател, е сключен договор за потребителски кредит от разстояние № 870235 от 20.08.2022 г., по силата на който на Х. е предоставена заемна сума в размер от 1 000 лева, която същият следвало да върне заедно с договорна лихва при условия и срокове, съгласно погасителен план към договора. Поддържа, че договорът е сключен по реда на ЗПФУР и ЗЕДЕУУ – като част системата за предоставяне на финансови услуги от разстояние и в съответствие с Общите условия на кредитора. Твърди, че в изпълнение на договорните си задължения „.....“ АД предоставило на ищеца заемната сума, като в деня на сключване на договора погасило служебно задължение на ищеца по предходен негов кредит и остатъкът предоставил на Х. чрез изплащането му в брой на каса на Изипей. Посочва, че договорът е сключен по инициатива на М. Х., който чрез създадения си личен профил, е попълнил заявка за кандидатстване за кредит от разстояние. На последния е представена

преддоговорна информация, включваща стандартен европейски формуляр. Изяснява, че в изпратения на ищеца проект на договор за кредит и приложенията към него са посочени дължимите от него суми, заявеният размер на главницата, брой и размер на месечните вноски, падеж, размер на лихвения процент по кредита, ГПР, изискването за предоставяне на обезпечение, с които ищецът се е съгласил, подписвайки договора на 20.08.2022 г. Поддържа, че в конкретния случай не е начислявана и не е събирана неустойка по реда на чл. 27 от договора, както и, че тази клауза е действителна, като отговаряща на законовите изисквания. Намира, че доколкото неустойката е самостоятелно съглашение между страните, макар обективизирано в самия договор, то спрямо същото не са приложими разпоредбите на ЗПК, а общите правила на ЗЗД. Същата е в съответствие с присъщите си функции и е уговорена за неизпълнение на непарично задължение за предоставяне на обезпечение, изпълнението на което не е обезпечено по друг начин. Размерът ѝ се определя като процент от заетата сума и се начислява докато не бъде изпълнено задължението, което от своя страна зависи изцяло от волята на заемателя, който е могъл сам да ограничи размера ѝ. В отговора се посочва, че така уговорената неустойка не води до неоснователно размятане на блага, като основната ѝ цел е да репарира причинените вреди от неизпълнението на задължението на ищеца. Посочва се, че няма законоустановен максимален размер относно неустойката, поради което и последната не противоречи на добрите нрави, но дори и да се приеме, че същата е прекомерна, то следва да бъде намалена, без обявяване на клаузата за изцяло недействителна. Оспорва в настоящата хипотеза да е налице изначална невъзможност за осигуряване от М. Х. на договорното обезпечение, доколкото последният е имал възможността първо да осигури последното и след това да сключи договора. С тези съображения се отправя искане за отхвърляне на иска.

С определение на съда от 06.12.2023 г. за съвместно разглеждане в производството с първоначалната искова молба и предявените със същата иски претенции е приета насрещната искова молба - приложение към писмения отговор от 10.10.2023 г., уточнена с молба – заявление от 09.11.2023 г. с предявените със същата иски за осъждане на М. Б. Х. да заплати на „.....“ АД сумата от 956,01 лева, представляваща непогасена главница по договора за потребителски кредит № 870235 от 20.08.2022 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 10.10.2023 г. до окончателното ѝ изплащане, сумата от 317,92 лева, представляваща възнаградителна лихва за периода от 20.08.2022 г. до 05.09.2023 г. и сумата от 8,21 лева, представляваща лихва за забава за периода от 20.09.2023 г. до 05.09.2023 г.

В насрещната искова молба „.....“ АД посочва, че процесният договор за потребителски кредит от 20.08.2022 г. е сключен между страните след подадена от М. Х. онлайн заявка на сайта на дружеството. Поддържа, че в изпълнение на договорните си задължения, с част от предоставената заемна сума в общ размер от 1 000 лева служебно е погасено задължението на заемателя по предходен договор за кредит между страните, а остатъкът е предоставен за изплащане в брой на каса на „Изипей“. По този начин дружеството – кредитор е изпълнило договорните си задължения. С договора е уговорено в полза на „.....“ АД да бъде заплатена и възнаградителна лихва. Твърди се също, че просрочените плащания се олихвяват с лихвен процент от 10 %. Посочва се, че М. Х. е изпълнил частично задълженията си по договора за потребителски кредит, като е извършвал плащания на суми в периода 01.10.2022 г. – 01.08.2023 г. С оглед последващото неизпълнение и на основание чл. 24, ал. 1 от договора „.....“ АД намира, че е настъпила предсрочната изискуемост на кредита, считано от 21.05.2023 г. Посочва се, че неизплатени сума са както следва: 956,01 лева, представляваща непогасена главница, 317,92 лева, представляваща възнаградителна лихва за периода от 20.08.2022 г. до 05.09.2023 г. и сумата от 8,21 лева, представляваща лихва за забава за периода от 20.09.2023 г. до 05.09.2023 г. Ето защо, „.....“ АД отправя искане за осъждане на ответника да заплати изискуемите парични вземания. Претендират се и разноски, направени във връзка с насрещните иски

претенции.

В депозицията в срока по чл. 131, ал. 1 ГПК писмен отговор на насрещната искова молба ответникът М. Б. Х., чрез пълномощника си адв. Боян Брадварски, оспорва предявените със същата искове като недопустими и неоснователни. Подробно излага съображенията относно недействителността на клаузата на чл. 27, ал. 1 от договора, развити в първоначалната искова молба. Наред с това оспорва действителността на договорни клаузи на чл. 9 и чл. 10 от договора, предвиждащи задължение за заплащане на такса за продължаване на срока на договора и разходи за събиране на просрочени вземания, като противоречащи на чл. 33 ЗПК. Намира, че неправилното посочване на ГПР по договора следва да се приравни на непосочването му по см. на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, което обуславя недействителността на целия договор за потребителски кредит на основание чл. 22 ЗПК. В този случай на основание чл. 23 ЗПК потребителят дължи връщане единствено на чистата стойност на кредита. Счита, че при съобразяване на вече платените от него суми в общ размер от 758,77 лева и общият размер на заемната сума от 1 000 лева, то последният дължи единствено разликата, която не се равнява на претендираната от „.....“ АД. Ответникът по насрещните искове оспорва твърденията на дружеството за настъпила предсрочна изискуемост на договора поради неспазване на процедурата по уведомяването му съгласно чл. 25 от договора, който в случая е и ирелевантна с оглед недействителността на договора. С тези доводи М. Х. отправя искане за отхвърляне на исковете поради нищожността на договора за кредит. При уважаване на исковете отправя искане за разсрочване плащането на присъдените суми. Претендира разноски.

Съобразно разпоредбата на чл. 154 ГПК, съдът разпределя между страните **доказателствената тежест** за подлежащите на доказване факти по предявените искове, както следва:

По исковете с правно основание чл. 26, вр. ал. 4, вр. 1, предл. 1, предл. 2 и предл. 3 ЗЗД:

В тежест на ищеца е да установи, при условията на пълно и главно доказване, сключването между страните на процесния договор за потребителски кредит № 870235 от 20.08.2022 г., неговото конкретно съдържание – права и задължения на страните, както и наличието на клауза, предвиждаща дължимостта на неустойка поради неизпълнение на договорно задължение за осигуряване на обезпечение.

В тежест на ответника е да установи действителността на процесния договор и на конкретно оспорените договорни клаузи, чрез установяване наличието на основните съществени елементи от съдържанието на договора съгласно чл. 11 ЗПК и конкретно на посочен ГПР по договора, наличието на основание за дължимостта на предвидените в договора лихви и неустойка, съответствието им с добрите нрави, че последните не пораждаат задължение за насрещната договаряща страна поради неизпълнение по договора да заплати необосновано високо обезщетение и индивидуалното им уговаряне.

По насрещните осъдителни искове с правно основание чл. 240, ал. 1 и ал. 2, вр. чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК, вр. чл. 6 ЗПФУР и чл. 86, ал. 1 ЗЗД:

В тежест на ищеца е да установи, при условията на пълно и главно доказване, наличието на твърдяното валидно облигационно правоотношение с ответника по договор за потребителски кредит от разстояние, както и, че е получил съгласието на ответника за сключване на договора с обективизирана именно от него воля за предоставяне на заемната сума, по което същата е предадена на заемополучателя, уговорения падеж на връщане, изискуемостта на вземането, в т.ч. наличието на предпоставките за предсрочната изискуемост и довеждането ѝ до знанието на кредитополучателя, и размера на претендираните вземания.

При установяване на тези факти, в тежест на ответника е да установи погасяване на

вземанията, в случай, че твърди това.

По искането с правно основание чл. 241, ал. 1 ГПК:

В тежест на ответника по насрещните иски е да установи имотното си състояние и други относими обстоятелства, обуславящи основателността на искането му за разсрочване на сумите, предмет на осъдителните иски, в случай на присъждането им, **за което същият не сочи доказателства.**

С оглед конкретните твърдения, изложени от всяка от страните, **на основание чл. 146, ал. 1, т. 3 ГПК съдът отделя като безспорни и ненуждаещи се от доказване обстоятелства**, че между ищеца по първоначалните иски М. Б. Х., в качеството му на кредитополучател и ответното дружество „.....“ АД, в качеството му на кредитор, е сключен договор за потребителски кредит от разстояние № 870235 от 20.08.2022 г., по силата на който на ищеца е предоставена в заем паричната сума от 1 000 лева (чрез погасяване на съществуващи предходни задължения към кредитора и чрез получаването на остатъка в брой), както и наличието на клаузи в същия, предвиждащи заплащането от кредитополучателя на възнаградителна лихва и на неустойка поради непредставяне в срок на договорно обезпечение.

По доказателствените искания:

Представените от страните писмени материали съдът намира за относими към предмета на спора и необходими за правилното му разрешаване, поради което следва да бъдат приети като доказателства по делото.

Предвид вече ангажираните от страните писмени материали, на ищеца и ответник по насрещните иски следва да бъдат дадени указания да уточни дали поддържа искането си за задължаване на ищеца да представи препис от цялото кредитно досие, а на ответника да уточни дали вече представените писмени материали с насрещната искава молба са всички документи, съдържащи се в последното.

С оглед конкретно проведеното оспорване от ответната страна по насрещните иски, както и изложените твърдения и от двете страни за извършвани плащания по договора за кредит, като относимо към предмета на спора и допустимо следва да бъде уважено искането на ищеца по насрещните иски за допускане изслушването на съдебносчетоводна експертиза по въпросите, формулирани в насрещната искава молба, като вещото лице при отговора на въпросите посочи и какъв е общият размер на начислените задължения по договора преди извършваните плащания, какъв е общият размер на платените от длъжника суми, както и какъв е размерът на ГПР по договора и какъв би бил размерът му в случай, че при определянето му бъде включено и вземането за неустойка.

В тази връзка, от една страна като ненеобходимо – с оглед поставените задачи към експертизата, а от друга страна – като некасаещо конкретен документ по см. на чл. 190, ал. 1 ГПК, а такъв, който предстои да се изготвя, следва да бъде оставено без уважение искането на ищеца и ответник по насрещните иски за задължаване на ищеца да представи справка относно извършваните плащания.

Делото следва да бъде насрочено за разглеждане в открито съдебно заседание с призоваване на страните.

Така мотивиран и на основание чл. 140 ГПК, вр. чл. 146, ал. 1 и ал. 2 ГПК, съдът

ОПРЕДЕЛИ:

НАСРОЧВА делото за разглеждане в открито съдебно заседание на **20.05.2024 г. от 10:35 часа**, за която дата и час **да се призват страните**, на които **да се връчи** препис от настоящото определение, обективизиращо проекта за доклад по делото, а на ищеца по

насрещните искиове и препис от депозирания писмен отговор.

УКАЗВА на ищеца и ответник по насрещните искиове М. Б. Х. **в двуседмичен срок** от съобщението с писмена молба да уточни дали поддържа искането си за задължаване на ищеца да представи препис от цялото кредитно досие, като в противен случай искането ще бъде оставено без уважение.

УКАЗВА на ответника и ищец по насрещните искиове „.....“ **АД в двуседмичен срок** от съобщението с писмена молба да уточни дали вече представените писмени материали с насрещната искова молба са всички документи, съдържащи се в кредитното досие по процесния договор, като при липсата на отговор съдът ще приеме, че по делото са представени само конкретни документи от последното.

ОТЛАГА произнасянето си по искането на ищеца до постъпване на уточнителните молби, респ. до изтичане на срока за това.

ПРИЕМА И ПРИЛАГА като писмени доказателства по делото представените от страните писмени материали.

ДОПУСКА по искане на ищеца по насрещните искиове изслушване на съдебносчетоводна експертиза **по въпросите, формулирани в насрещната искова молба, като вещото лице при отговора на въпросите посочи** и какъв е общият размер на начислените задължения по договора, какъв е общият размер на платените суми по договора, както и какъв е размерът на ГПР по договора и какъв би бил размерът му в случай, че при определянето му бъде включено и вземането за неустойка.

НАЗНАЧАВА за вещо лице Иво Любомиров Димов, включен в Списъка на специалистите, утвърдени за вещи лица за съдебния район на Софийски градски съда за 2024 г.

ОПРЕДЕЛЯ депозит за изготвяне на заключението в размер **на сумата от 320 лева**, вносими от ищеца по насрещните искиове „.....“ **АД в едноседмичен срок** от получаване на съобщението.

ВЕЩОТО ЛИЦЕ да се уведоми за поставените задачи и да се **призове** за съдебно заседание – **след представяне на доказателство за внасяне на депозита.**

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ искането на ищеца и ответник по насрещните искиове М. Х. за задължаване на „.....“ **АД** да представи справка относно извършваните плащания по договора.

УКАЗВА на страните, че могат да вземат становище по дадените указания и **проект** – **доклада най-късно в първото по делото заседание.**

УКАЗВА на страните, че могат да уредят спора помежду си чрез **МЕДИАЦИЯ. При постигане на спогодба дължимата държавна такса за разглеждане на делото е в половин размер. КЪМ СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД** действа програма „Спогодби“, която предлага безплатно провеждане на медиация.

УКАЗВА на страните, че:

- съгласно чл. 40, ал. 1 ГПК страната, която живее или заминава за повече от един месец в чужбина е длъжна да посочи лице в седалището на съда, на което да се връчват съобщенията – съдебен адресат, ако няма пълномощник по делото в РБ; същото задължение имат и законният представител, попечителят и пълномощникът на страната, а съгласно ал. 2 когато лицата по ал. 1 не посочат съдебен адресат, всички съобщения се прилагат към делото и се смятат за връчени.

- съгласно чл. 41 ГПК страната, която отсъства повече от един месец от адреса, който е съобщила по делото или на който веднъж ѝ е връчено съобщение, е длъжна да уведоми съда за новия си адрес; същото задължение имат и законният представител, попечителят и пълномощникът на страната, а съгласно ал. 2 при неизпълнение на задължението по ал. 1

всички съобщения се прилагат към делото и се смятат за връчени;

- съгласно чл. 50, ал. 1 и 2 ГПК мястото на връчване на търговец и на юридическо лице, което е вписано в съответния регистър, е последният посочен в регистъра адрес, а ако лицето е напуснало адреса си и в регистъра не е вписан новият му адрес, всички съобщения се прилагат по делото и се смятат за редовно връчени.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

Съдия при Софийски районен съд: _____